

Златко Јаковлев

ТУРИСТИЧКИОТ КРИМИНАЛИТЕТ И НЕГОВИТЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ

Рецензенти:

Проф. д-р Марија Ацковска

Проф. д-р Неда Петроска Ангеловска

д-р Кристијан Џамбазоски

Лектор:

Проф. д-р Блажо Китанов

Снежана Размоска, дипл. фил.

Компјутерска обработка: д-р Златко Јаковлев

Печати: „2-ри Август“ Штип

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

343.232:338.483

ЈАКОВЛЕВ, Златко

Туристичкиот криминалитет и неговите специфичности / Златко
Јаковлев. - Штип : 2-ри Август, 2013. - 110 стр. ; 26 см

Фусноти кон текстот. - Библиографија: стр. 109-110

ISBN 978-608-4662-08-2

а) Туристички криминалитет

COBISS.MK-ID 93139722

Copyright © 2013

д-р Златко Јаковлев

Сите права ги задржува авторот. Не е дозволено репродуцирање, копирање, фотокопирање, електронско копирање или било која друга форма на преземање на ниту еден дел од оваа книга, според Законот за заштита на авторските права, без писмена согласност од авторот.

Д-р Златко Јаковлев

**ТУРИСТИЧКИОТ КРИМИНАЛИТЕТ И
НЕГОВИТЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ**

Штип, 2013

СОДРЖИНА

Вовед	5
1. Развојниот пат на туризмот	7
2. Услови за развој на туризмот	14
3. Дефинирање на туризмот	19
4. Позитивни и негативни ефекти на туризмот	22
5. Нужност за дефинирање на туристичкиот криминалитет и неговите составни елементи	32
6. Потесен и поширок поим на туристичкиот криминалитет	40
7. Теории на криминалитетот	42
8. Структура на туристичкиот криминалитет	51
8.1. Имотни кривични дела во туризмот	53
8.2. Шумски пожари	62
8.3 Сексуални деликти	69
8.4 Останати туристички кривични дела	73
9. Чинители на туристичките кривични дела	76
10. Жртви на туристичките кривични дела	86
11. Превенција од туристичкиот криминалитет	91
Заклучок	107
Литература	109

ВОВЕД

Туризмот претставува значајна општествено – економска појава која навлегува во сите пори на стопанскиот, политичкиот, спортскиот и културниот живот. Овој феномен претставува хетерогена појава и затоа при негово проучување треба да се користи мултидисциплинарен приод. Можеме да констатираме дека туризмот е доста апстрактна но во исто време мошне конкретна појава.

Туризмот не е стопанска гранка, но вклучува повеќе стопански дејности (угостителство, сообраќај, трговија, занаетчиство, комунални дејности и др.). Не е медицинска гранка, но вклучува доста активности од медицината (здравствен туризам). Не е културна гранка, но опфаќа многу полиња од културна дејност (културно историско наследство, културни манифестации, музика, фолклор). Опфаќа многу спортски активности иако не е гранка на спортот (спортска рекреација, спортски манифестации и сл.). Не е политички феномен, но е во повеќекратна меѓузависност со политичката клима во земјата. Не се смета за природна појава, но е во повеќекратна меѓузависност со природните појави (клима, хидрографија, фауна, флора и сл.).

Врз основа на горенаведеното јасно можеме да ги издиференцираме функциите на туризмот. Со оглед на тоа дека туризмот е општествено – економска појава јасно можеме да констатираме дека постојат економски функции и неекономски или општествени функции.

Општественото подрачје е она каде туризмот преку вклучувањето на човекот во туристичките текови ги задоволува

неговите потреби за сите видови психичка и физичка рекреација. Економското подрачје е она во кое туризмот се појавува како синџир на најразлични активности кои постојат заради тоа да им се овозможи на туристите патување и престој заради рекреација и на тоа го базираат својот економски опстанок.

Туризмот прима масовен карактер посебно последните 40 години. Според предвидувањата на меѓународните туристички експерти туристичките посети годишно до 2015 година ќе се зголемат на околу 500 милиони, а со тоа се зголемуваат и приходите на финансиски средства остварени од туризмот. Тие средства течат преку каналите на туристичкото стопанство и навлегуваат скоро во сите други стопански и нестопански активности кои претставуваат снабдувачка база на тоа стопанство. Тие средства стануваат се поважна ставка на приходи, не само за непосредните даватели на туристички услуги, туку и за националните економии на одделени земји, а исто така и значаен стимулативен фактор на меѓународните економски односи. Како и секоја друга појава така и во туризмот покрај позитивните ефекти изразени преку општествените и економските функции постојат и негативни ефекти изразени преку туристичкиот криминалитет, деликвенцијата и социјално – патолошките појави. Иако далеку е поголемо позитивното влијание во однос на негативното, сепак негативното не смее да се занемари, напротив неопходно е да му се посвети поголемо внимание како и да се превземат бројни мерки и активности за анулирање на негативните аспекти на туризмот односно сведување на нивно најниско ниво.

ЗАКЛУЧОК

Без стабилност на виталните општествени вредности, без стабилен економски, политички, правен и социокултурен систем, не можеме да зборуваме за експанзивен туризам дури ни тогаш кога другите услови кои го детерминираат неговиот развој имаат најповолни димензии.

Туризмот како општествено – економски феномен претставува значаен елемент на материјалниот, духовниот и севкупниот живот на човекот. Исто така, како сложена и повеќедимензионална појава, се проткајува речиси во сите свери на општествено живеење. Особено се изразени интеракциите на туризмот, природно – географските, економските, политичките, безбедносните и други аспекти на човековиот живот.

Кога се зборува за туризмот, пред сè се мисли за неговото позитивно општествено – економско влијание како врз самата личност од една страна, бидејќи познато е неговото позитивно влијание врз психичката и физичката кондиција на личноста која се вклучува во туристичките текови и позитивно влијае не само врз дејностите што го сочинуваат туристичкото стопанство (сообраќај, угостителство, трговија, занаетчиство, комунални дејности, посреднички дејности и др. туку и врз целокупниот стопански развој на една земја од друга страна. Но, сепак треба еднаш за секогаш да се свати дека и кај туризмот како и кај секоја појава е карактеристична амбивалентноста, а тоа значи дека секој позитивен аспект на туризмот има и своја негативна страна.

Иако голем број стручњаци, научници и истражувачи не им придаваат големо значење на негативните аспекти, сепак истите со се побрзиот и поекспанзивниот развој на туризмот земаат широк замав и предизвикуваат негативни реперкусии врз туризмот не само на односното туристичко место, туку и врз целата земја, а со тоа се руши општиот углед на земјата во светот.

Голем е бројот на негативните аспекти на туризмот, но бидејќи темата на оваа дипломска работа е структурата на туристичкиот криминалитет, за таа цел јас и ја разработив самата структура која ја сочинуваат: имотните кривични дела со 96%, шумските пожари со 2.2%, сексуалните деликти со 0.5% и останатите кривични дела со 1.3% и овие податоци се добиени врз основа на исцрпното истражување што го има направено групата автори од Далмација.

Заради тоа неопходно е да се посвети големо внимание на туристичкиот криминалитет и на другите негативни аспекти на туризмот, да ја добијат онаа вистинската димензија на проучување и во рамките на нашата земја се со цел да се изнајдат причините кои доведуваат до постоење на тие аспекти, да се вклучат сите релевантни фактори, голем број стручњаци научници и истражувачи од разни профили кои ќе ги истражуваат овие негативни аспекти и врз основа на тие истражувања ќе предложат и ќе преземат мерки за отстранување на тие причини т.е. ќе придонесат за убивање на негативните аспекти во туризмот.

ЛИТЕРАТУРА

1. Antunac, I., *Spornomjestoturizma u ekonomskoj teorii*, Zagreb, 1978;
2. Бунташески, Б., *Психологија на туризмот и угостителството*, Охрид, 1988.,
3. Vasilevic, T., *Sistem na krivichno procesnog prava*, Beograd, 1964;
4. Vujanovic, V., *Zastita sume od pozara kao bitan factor za zastite zivotnoj sredini*, Turizmologija, 1977;
5. Grgasevic, J., *Turizam u teorii i praksi*, Beograd,
6. Zvonarevic, M., *Socijalna psihologija*, Zagreb, 1978;
7. Jasovic, Z., *Kriminologija maloletnickoj delikvencii*, Beograd, 1978;
8. Jovicic, Z., *Turisticka geografija*, Beograd, 1989;
9. Kalanj, M., Lukezic, A., *Organizacija i sprecavanje kriminaliteta u turistickoj sezoni u turistickim mjestima*, Beograd, 1971;
10. Мариноски, Н., *Туристичка географија*, Просветно дело, Скопје 1992;
11. Markovic, Z., *Osnoveturizma*, Zagreb, 1980;
12. Milojevic, T., *Sumski pozari I turizam*, 13 Maj, 1967.,
13. Milutinovic, M., *Kriminologija sa osnove kriminalne politikie i penologije*, Beograd, 1976.,
14. Нејков, Д., *Политика на развој на турзмот на Југославија*, Универзитет во Битола, Битола, 1983;
15. Панов, М., *Географски основи на животната средина и нејзина заштита*, Скопје, 1991;
16. Prvani, L.J., Horvat, A., *Razvoj turizma i kriminalitet*, Jugosloveneska revija za kriminologija i krivichnogprava, 1970.,

17. Unkovic, S., *Ekonomika turizma*, Beograd, 1995;
18. Caric, A., Dulcic, A., Loger, R., Skaric, I., Tomasevic, G., *Turisticki kriminalitet i njegova prevencija*, Split, 1981.